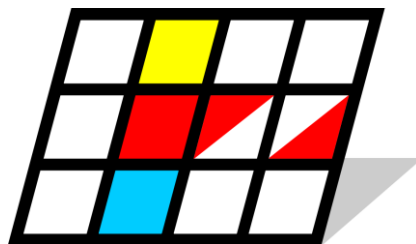

Lees- en dyslexiebeleid

op de

Twaalfruiter

Informatie voor ouders

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Monitoring van de lees- en spellingontwikkeling	4
1.1 Beginnende geletterdheid groep 1 en 2	4
1.2 Aanvankelijk lezen in groep 3	4
1.3 voortgezet technisch lezen groep 4 tot en met groep 8	5
1.4 Is uw kind een risicoleerling?	5
Hoofdstuk 2: Vergoede zorg	6
2.1 Wanneer kan een leerling doorverwezen worden naar de zorg	6
2.2 Wanneer komt een leerling in aanmerking voor vergoede diagnostiek en behandeling?	6
Hoofdstuk 3: Op de Twaalfruiter kunnen wij kinderen met dyslexie het volgende bieden	7
Hoofdstuk 4: Algemene informatie	8
4.1 Boeken en informatie voor kinderen over dyslexie	8
4.2 Boeken en informatie voor ouders over dyslexie	9
4.3 Nuttige websites	10
Bijlagen	11
1. Afsprakenkaart	

Inleiding

Scholen hebben een belangrijke taak bij de aanpak van leesproblemen en dyslexie. Met effectief leesonderwijs zorgt de school ervoor dat een kind met (ernstige) leesproblemen verzekerd kan zijn van ondersteuning tijdens de hele schoolloopbaan. Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat zich als eerste op school manifesteert.

Via signaleren en intensief begeleiden stelt de school een leerachterstand en didactische resistentie vast. In de protocollen Leesproblemen en Dyslexie (voor het onderwijs) kunnen scholen handreikingen vinden om dit effectief en verantwoord te doen.

Voor u ligt het lees- en dyslexiebeleid van de Twaalfruiter.

Dit lees- en dyslexiebeleid is richtinggevend voor het taal/leesonderwijs op de Twaalfruiter. Bij het opstellen van dit document is het richtinggevend kader van het Samenwerkingsverband Utrecht PO uitgangspunt geweest.

Op de Twaalfruiter afsprakenkaart (zie bijlage) worden de aanpassingen vermeld die voor uw kind met dyslexie nodig zijn. Hierbij sluiten we aan bij de onderwijsbehoeften van uw kind.

Hoofdstuk 1:

Monitoring van de lees- en spellingontwikkeling

In hoofdstuk 1 de Monitoring van de lees- en spellingontwikkeling leest u hoe wij op de Twaalfruiter de leerlingen monitoren met lezen en spellen. Het Twaalfruiter lees- en dyslexiebeleid is hierbij een belangrijk instrument. Wij volgen vanaf de kleuterperiode de lees- en spellingontwikkeling van alle kinderen.

1.1 Beginnende geletterdheid groep 1 en 2

De basis voor een goede leesstart wordt gelegd in groep 1 en 2. In deze groepen worden doelgerichte en systematische activiteiten aangeboden die van belang zijn om in groep 3 succesvol te gaan leren lezen.

Wat heeft de leerkracht nodig om bovenstaande te realiseren?

Leerlingvolgend voor alle leerlingen:

- Ontwikkelingsverslag van elk kind.
- Leerlijnen in Parnassys.
- Kennis van de ontwikkeling van het fonologische bewustzijn bij kleuters.
- Een aantal (genormeerde) toetsen om het kind goed te kunnen volgen, zijn:
 - Toetsen uit het 'Toetspakket Beginnende Geletterdheid' van het CPS

Risicokindere in groep 1 en 2 t.a.v. leesproblemen, eventueel dyslexie.

- Kinderen met dyslexie in de familie
- Kinderen met spraak-/taalproblemen
- Kinderen uit een taalarme omgeving
- Kinderen die meertalig worden opgevoed
- Kinderen met gehoorproblemen
- Kinderen met automatiseringsproblemen

1.2 Aanvankelijk lezen groep 3

In groep 3 ligt het accent op het aanvankelijk technisch lezen. De leerkrachten moeten er alles aan doen om het leren lezen te laten slagen, zodat kinderen succes ervaren en gaandeweg met plezier zelfstandige lezers worden.

Kinderen die risico lopen aan het begin van groep 3

- Kinderen die laag scoren op fonemisch bewustzijn.
- Kinderen die nog weinig letters kennen.
- Kinderen die een extra kleuterjaar hebben gehad.

Kinderen die niet geïnteresseerd lijken in activiteiten die met taal en lezen te maken hebben.

Het leesonderwijs in groep 3 is gericht op:

- het aanleren van letterkennis, de automatisering hiervan en de elementaire leeshandeling ('hakken en plakken'), gevolgd door het versnellen van de elementaire leeshandeling.

De toetskalender voor groep 3 bestaat uit drie meetmomenten en een tussenmeting. De drie meetmomenten (oktober/november, januari/februari en mei/juni) hebben tot doel om de vooruitgang van alle leerlingen – waaronder de zwakke lezers en spellers – in kaart te brengen.

Vaak hebben de kinderen de instructie wel begrepen, maar hebben zij moeite met het toepassen. De nadruk ligt dan ook op de begeleide oefening, waarbij de leerkracht veel voordoet en de leerlingen zelf oefenen en veel directe, concrete feedback van de leerkracht krijgen.

Signaleren risicoleerlingen:

- kinderen die een onvoldoende resultaat halen op de herfstsignaleringsstoetsen; met name de kinderen die achterblijven op het gebied van letterkennis en het lezen van nieuwe woorden;
- kinderen die halverwege groep 3 mkm-woorden niet vlot kunnen lezen;
- kinderen waarbij geautomatiseerd lezen onvoldoende op gang komt;
- observaties en methodegebonden toetsen.

1.3 Voortgezet technisch lezen groep 4 tot en met 8

Het leesonderwijs in groep 4 t/m 8 is gericht op een goede leesvaardigheid van minimaal E-7 op het einde van de basisschool.

Een goede leesvaardigheid is de vaardigheid om een tekst nauwkeurig, automatisch, gemakkelijk en snel, zonder woordherkenningsproblemen, te lezen.

Signaleren risicoleerlingen

Risicoleerlingen zijn de leerlingen die een lage C, D- en E-scores behalen op genormeerde toetsen.

De toetskalender voor groep 4 tot en met groep 8 bestaat uit twee meetmomenten en twee tussen metingen.

De twee meetmomenten (januari/februari en mei/juni) hebben tot doel om de vooruitgang van alle leerlingen – waaronder de zwakke lezers en spellers (risicoleerlingen) – in kaart te brengen.

Bij de risicoleerlingen wordt daarnaast middels twee tussenmetingen (oktober/november en april gr.4) het effect van de gegeven hulp vastgesteld.

1.4 Is uw kind een risicoleerling?

Wanneer wij op school na de afname van de toetsen signaleren dat uw kind een (mogelijke) risicoleerling is met betrekking tot het lezen en/ of spellen dan zal de leerkracht u hiervan op de hoogte brengen tijdens een oudergesprek.

Wanneer u zelf vragen of zorgen heeft over de lees- en/ of spellingsontwikkeling van uw kind dan kunt u altijd bij de leerkracht terecht.

Als de school – op basis van dit protocol- alle stappen heeft gezet t.a.v. de lees-en/ of spellingproblemen van de leerling, maakt school, in overleg met ouders, de kritische afweging of het kind in aanmerking komt voor een nader onderzoek naar diagnose dyslexie. Een aanvraag voor een onderzoek is mogelijk vanaf medio midden groep 4 (bij doublure vanaf midden groep 3), mits er aan de eisen voor een vergoed onderzoek is voldaan.

Een leerling kan doorgestuurd worden door ouders in samenspraak met school voor onderzoek, wanneer hij/zij tot de zwakste 10% behoort wat betreft lezen of wanneer hij/zij tot de zwakste 16% op lezen én de zwakste 10% op spelling behoort. Dit betekent concreet dat leerlingen met een E-score op lezen en leerlingen met een lage D-score op lezen én een E-score op spellen – mits vastgesteld op minimaal twee/drie opeenvolgende meetmomenten en na aanbod van extra zorg/specifieke interventies (minimaal twee interventieperioden) – kunnen worden doorgestuurd naar de vergoede zorg voor een vergoed onderzoek.

Bij een vermoeden van ernstige dyslexie, kunnen ouders hun kind aanmelden voor diagnostiek en behandeling. De school levert het leerling-dossier aan dat nodig is voor aanmelding. Een leerling-dossier, voorzien van een argumentatie voor het vermoeden van (ernstige) dyslexie en getekend namens het bevoegd gezag van de school, is een noodzakelijke voorwaarde om voor vergoede zorg in aanmerking te komen.

Hoofstuk 2: Vergoede zorg

2.1 Wanneer kan een leerling doorverwezen worden naar de zorg?

Een leerling kan doorgestuurd worden door ouders in samenspraak met school voor onderzoek, wanneer hij/zij tot de zwakste 10% behoort wat betreft lezen of wanneer hij/zij tot de zwakste 16% op lezen én de zwakste 10% op spelling behoort. Dit betekent concreet dat leerlingen met een E-score op lezen en leerlingen met een lage D-score op lezen én een E-score op spellen – mits vastgesteld op minimaal twee/drie opeenvolgende meetmomenten en na aanbod van extra zorg/specifieke interventies (minimaal twee interventieperioden) – kunnen worden doorgestuurd naar de vergoede zorg voor een vergoed onderzoek.

2.2 Wanneer komt een leerling in aanmerking voor vergoede diagnostiek en behandeling?

- School levert het leerling-dossier aan.
- Ouders / verzorgers melden aan bij de diagnosticus / behandelaar.
- Indien onvoldoende onderbouwing vermoeden dyslexie → geen vergoede diagnostiek en terugverwijzing naar school.
- Indien voldoende onderbouwing vermoeden dyslexie → vergoede diagnostiek.
- Indien geen ernstige enkelvoudige dyslexie → geen vergoede behandeling en terugverwijzing naar school.
- Indien wel ernstige enkelvoudige dyslexie → vergoede behandeling.

Hoofdstuk 3: Op de Twaalfruiter kunnen wij kinderen met dyslexie het volgende bieden:

Wanneer er bij uw kind dyslexie is vastgesteld kunnen wij u op de Twaalfruiter de volgende mogelijkheden/aanpassingen bieden:

- Pre-teaching (d.m.v. voorlezen en nalezen, met leerkracht) van teksten.
- De leerkracht of leesmaatje leest veel teksten voor in de klas.
- In ernstige gevallen gebruik maken van compenserende software, Kurzweil.
- Gebruik hulpmiddelen zoals encyclopedie of woordenboek op de computer.
- Dyslectische kinderen laten we zo min mogelijk onvoorbereid, hardop lezen in de klas. Alleen voorbereide stukjes tekst laten we hardop lezen.
- Ralfi lezen.
- Het aantal opdrachten beperken.
- Meer tijd geven bij toetsen.
- Toetsen voorlezen en/of digitaal maken.
- We gebruiken een afsprakenkaart.
- Soms is het nodig om een speciale beoordeling op het rapport (dyslexie-cijfer) te geven. Hierdoor wordt de inspanning tot uitdrukking gebracht en niet zozeer het actuele niveau.
- Vanaf groep 5 is het mogelijk om met de tekstverwerker en de compenserende software Kurzweil te werken.
- We strepen geen spellingfouten aan als het niet om spelling gaat, zoals bijv. bij begrijpend lezen en zaakvakken.
- Inzetten van opzoekschriftjes met spellingregels of hulpmiddelen (o.a. tafelkaart) op tafel.

De onderwijsbehoeften van het kind staan centraal bij de keuze uit bovenstaande mogelijkheden. Dit wordt met ouders, het kind, de leerkracht en de intern begeleider vastgesteld.

De afspraken die gemaakt worden kunnen worden vastgelegd op een 'Afsprakenkaart' (zie bijlage 1). Zo hebben het kind, de leerkracht, de ouders en de intern begeleider altijd zicht op de gemaakte afspraken.

Tenslotte:

Willen wij dat dyslectische kinderen voldoende kunnen profiteren van ons onderwijs dan moet er voldaan worden aan de drie basisbehoeften, die iedereen heeft: de behoefte aan relatie, de behoefte aan competentie en de behoefte aan autonomie.

Voor de opbouw van een goede relatie met het kind is het van belang dat de leerkracht een sfeer van veiligheid, genegenheid en enthousiasme creëert. Om tegemoet te komen aan de behoefte van autonomie scheidt de leerkracht ruimte voor de individuele inbreng van het kind. Om de competentiebeleving van het kind te versterken, is het opdoen van succeservaringen van belang.

Hoofdstuk 4: Algemene informatie

4.1 Boeken en informatie voor kinderen over dyslexie

De volgende boeken zijn aan te raden om praktische oplossingen te vinden voor de problemen die kinderen in de praktijk kunnen tegenkomen.

Ik heet niet d/bom, leren leven met leerstoornissen (2002)

Anny Cooreman en Marleen Bringmans.
Leuven: Acco.

Wij zijn niet dom, praktische tips van en voor leerlingen met leerstoornissen (2003, 3^e druk)

Pamela Manier-Bellerman (red.).
Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Ga jij maar naar de gang (2002)

Jacques Vriens
Houten: Van Holkema & Warend.

Ik ben niet bom (2003)

(vanaf 10 jaar)
Marion van de Coolwijk
Baarn: Fontein.

De smoezenkampioen (2006)

(+ cd)
Carry Slee
Uitgever: Carry Slee

Het vreselijke dictee (2005)

(7-9 jaar)
Francesca Simons
Uitgeverij: Deltas.

Schatkisten (2001)

(vanaf 9 jaar)
Hieke van der Werff
Voorschoten: De Vier Windstreken.

De nachtkapper (2002)

(7-9 jaar)
Peter Smit
Uitgeverij: Zwijsen

Balans Babbels

Dyslexie en dyscalculie.
Informatie voor spreekbeurt en werkstuk voor kinderen vanaf groep 6.
Miriam de Heer.
Uitgave van de landelijke Oudervereniging Balans
Naast tips voor een werkstuk geeft het kinderen ook inhoudelijke informatie.
Het is te downloaden als PDF bestand.

Ik heb dyslexie nou en! Ik zal je verstoeld doen staan. (2009)

Ilonka de Groot
Uitgeverij: Bohn Stafleu Van Loghum
Dit prentenboek vertelt het verhaal van een aantal kinderen met dyslexie en de verschillende uitdagingen waar zij voor staan. Het schildert op overzichtelijke wijze wat dyslexie kan inhouden, waar kinderen met dyslexie tegenaan kunnen lopen. Steeds

verheldert een tekening het geschrevene. Voor de ouder en/of verzorger, of voor de leerkracht is er steeds een tip. Deze tips gaan over het omgaan met dyslexie en geven uitleg of bevatten een oefening. Het boek is geschreven voor kinderen vanaf 7 jaar.

De Dyslexie Survivalgids (2012)

Annemie de Bondt i.s.m. Luc Descamps

Uitgeverij Schoolsupport februari 2012

Voor kinderen van groep 4 t/m 8. Het legt aan kinderen uit wat dyslexie is en hoe je ermee om kunt gaan. Het beschrijft in duidelijke taal waar je als kind tegenaan loopt als je dyslexie hebt.

Leuke series boeken zijn : Klipperserie, Zoeklicht en Zoeklicht plus, de Kokkelreeks, Bizon, Zoeklicht informatief, de Meesterclub, Sprinter en Troefreeks.

De volgende websites geven een goede uitleg en tips voor kinderen.

www.hetklokhuis.nl/Leesdossiers/index.cfm

www.tbraams.nl/kidsintro.htm (kinderkrant op de site van Braams & Partners (met voorleesknoop)

www.kidsplanet.nl

www.bronnenwijzer.be (boeken voor verschillende leeftijden)

4.2 Boeken en informatie voor ouders over dyslexie

Houvast bij leesproblemen en dyslexie op de basisschool. (2006)

(Er is ook een gesproken versie)

Aga Paternotte

Bilthoven: Balans, landelijke vereniging voor ontwikkeling, gedrags- en leerproblemen

Bij ons thuis (2011)

Verhalen die ouders vertellen over (hun) kinderen met een stoornis in leren en/of gedrag.

Maria van Amerongen

Uitgave Oudervereniging Balans

Brochure Doe normaal (2011)

Balans, landelijke vereniging voor ontwikkeling, gedrags- en leerproblemen.

De brochure is ook te downloaden van de website

www.balansdigitaal.nl/producten/webwinkel

Ik schreef fout (2001)

Omgaan met dyslexie; gids voor ouders, leerkrachten en hulpverleners.

M. Ceyssens, 2001

Leuven: Lannoo

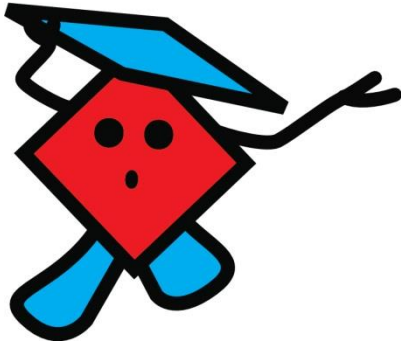
Dyslectisch..... en dan? (2008)

Bieke de Becker

Cyclus

4.3 Nuttige websites

Algemeen	www.masterplandyslexie.nl www.expertisecentrumnederlands.nl www.makkelijklezenplein.nl www.dyslexie-vraagbaak.nl www.steunpuntdyslexie.nl www.stichtingdyslexienederland.nl www.dyslexie.tv www.kidsplanet.nl www.netwijs.nl www.lcowijzer.nl (uitgaven op het gebied van dyslexie) www.bronnenwijzer.be
Belangenbehartigers	www.balansdigitaal.nl (oudervereniging) www.dyslexie.nl www.ictopschool.nl (kennisnet) www.ictwijs.eu www.letop.be www.ikhebdyslexie.nl www.dyslexie-ict.nl
Gratis software	www.bellcraft.com/deskbot (handleiding deskbot is te downloaden via google) www.readplease.com www.woordkasteel.com
Digitale boekbestanden	www.dedicon-educatief.nl www.aangepastlezen.nl

Afsprakenkaart van

Schooljaar 20.. /20..

**Voor mij gelden de volgende afspraken:
(alleen de aangekruiste afspraken gelden)**

Lezen

- Ik hoef niet onvoorbereid hardop te lezen
- Ik mag stillezen met gebruik van voorleesfuncties

Spelling

- Ik mag het controledictee op de computer maken
- Het woord en zinnendictee vanuit de methode wordt individueel afgenomen
- Ik mag bij dictees op de computer de spellingcontrole gebruiken
- Ik maak bij het zinnendictee de zinnen om en om
- Ik heb een spelling-opzoekboekje/schrift
- Ik maak gebruik van Spelling extra van Taalactief
- Ik maak gebruik van Spelling extra van Taalactief op de computer

Rekenen

- Ik mag gebruik maken van de tafelkaart en andere hulpmiddelen
- Ik mag rekenen met de rekenmachine
- Ik doe mee met de tempotoetsen, deze worden niet beoordeeld op het rapport
- Ik reken met de F-lijn en maak ook de bijbehorende toetsen

Taal

- Ik maak de opdrachten op een kopie
- Ik maak alleen de eerste opdracht en/of de rest op de computer
- Ik mag sommige opdrachten mondeling beantwoorden
- Ik mag de stelopdrachten voorbereiden volgens het stappenschema en mondeling vertellen aan de leerkracht

Wereldoriëntatie

- Ik spreek met de leerkracht af wat ik moet oefenen voor topografie
- Ik krijg de topografiekaart vergroot
- Ik krijg de teksten voorgelezen
- De antwoorden op de open vragen worden door de leerkracht opgeschreven

Toetsen

- Ik krijg mijn Cito-toetsen en methodetoetsen vergroot
- Ik mag bij Begrijpend lezen in het Cito boekje werken
- Ik krijg meer tijd voor de toetsen
- Ik maak mijn Cito-toetsen digitaal
- De Cito-toets Begrijpend lezen wordt voorgelezen
- De methode gebonden toetsen worden voorgelezen door de leerkracht

Algemeen

- Ik hoef niet over te schrijven van het bord
- Van de methode.....wordt het werkboek en vergroot.
- Ik word voor de vakken:beoordeeld op mijn inzet en eigen groei ook op mijn rapport
- Ik gebruik Kurzweil bij:.....(mogelijk vanaf groep 6)
- In overleg met de leerkracht hoef ik minder te maken van
- Ik kan gebruik maken van een leesmaatje (o.a. Estafette, nieuwsbegrip...)

Weektaak

- In overleg met de leerkracht bespreek ik hoe mijn weektaak eruit ziet

Andere afspraken

- Ik bespreek met de leerkracht iedere 3 tot 6 maanden welke afspraken er voor mij gelden en samen passen we hem aan wanneer dit nodig is.
- Ik bewaar deze afspraken kaart in mijn la en bespreek deze indien nodig met de invalleerkracht
-
-